

Семестр 1 навчальна дисципліна «Інтелектуальна власність та інновації»
галузь знань 13 – «Механічна інженерія»
Спеціальність 132 «Матеріалознавство»
Підготував: к. т. н. Ярошенко Леонід Вікторович

Тема 3. ПРАВО НА ОДЕРЖАННЯ ПАТЕНТУ

План

- 3.1 Право авторства;
- 3.2 Порядок оформлення та подання заявки на винахід;
  - 3.2.1. Вимога єдності винаходу;
  - 3.2.2. Загальні вимоги до змісту документів заявки;
  - 3.2.3. Склад заявки;
  - 3.2.4. Опис винаходу (корисної моделі) та вимоги до нього;
  - 3.2.5. Формула винаходу (корисної моделі) і вимоги до неї;
  - 3.2.6. Вимоги до ілюстративних матеріалів;
  - 3.2.7. Реферат та вимоги до нього;
- 3.3. Документи, що додаються до заявки;
- 3.4. Порядок одержання патенту на промисловий зразок.
- 3.5. Подання заявки, пріоритет винаходу;

3.1. Право авторства

Заявку на видачу патенту може подати винахідник або його спадкоємець, роботодавець або правонаступник винахідника чи роботодавця. За дорученням заявника заявку може подати представник у справах інтелектуальної власності (патентний повірений) або інша довірена особа.

Винахідники, які спільно створили винахід (корисну модель), мають однакові права на одержання патенту, якщо інше не передбачено угодою між ними.

Іноземні та інші особи, що проживають поза межами України, у відносинах з Установою реалізують свої права через патентних повірених.

Винахідником визнається фізична особа, творчою працею якої створено винахід (корисну модель).

Закон чітко відокремлює винахідника від інших осіб, які надавали йому лише технічну, організаційну, матеріальну та юридичну допомогу або допомогу у

проведенні дослідницької роботи та виготовленні технічної документації. Так, ст. 8 п. 4 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки» проголошує:

Не визнаються винахідниками фізичні особи, які не внесли особистого творчого внеску у створення винаходу, а надали винахіднику тільки технічну, організаційну чи матеріальну допомогу у при його створенні і (або) оформленні заявки.

Якщо у створенні винаходу (корисної моделі) брали участь декілька фізичних осіб, всі вони визнаються винахідниками, а порядок користування правами, що їм належать, визначається угодою між ними.

Винахіднику належить право авторства, яке є невід'ємним особистим правом і охороняється безстроково.

Винахідник має право на присвоєння свого імені створеному ним винаходу (корисній моделі).

Право авторства є особистим немайновим правом і належить винахіднику, воно є невідчужуваним: не передається іншим особам та охороняється безстроково, не переходить до правонаступника на відміну від майнових прав, засвідчених патентом.

Юридична особа не визнається як автор.

Право на одержання патенту на службовий винахід (корисну модель) має роботодавець, винахідника.

Винахідник подає роботодавцю письмове повідомлення про створений ним службовий винахід (корисну модель) з описом, що розкриває суть винаходу (корисної моделі) достатньо ясно і повно. Роботодавець повинен протягом чотирьох місяців від дати одержання від винахідника повідомлення подати до Установи заявку на одержання патенту чи передати право на його одержання іншій особі або прийняти рішення про збереження службового винаходу (корисної моделі) як конфіденційної інформації. У цей самий строк роботодавець повинен укласти з винахідником письмовий договір щодо розміру та умови виплати йому (його правонаступнику) винагороди відповідно до економічної цінності винаходу (корисної моделі) і (або) іншої вигоди, яка може бути одержана роботодавцем.

Якщо роботодавець не виконає зазначених вимог у встановлений строк, то право на одержання патенту на службовий винахід (корисну модель) переходить до винахідника або його правонаступника. У цьому випадку за роботодавцем залишається переважне право на придбання ліцензії.

Строк збереження роботодавцем чи його правонаступником службового винаходу (корисної моделі) як конфіденційної інформації у разі його невикористання не повинен перевищувати чотирьох років. У протилежному випадку право на одержання патенту на службовий винахід (корисну модель) переходить до винахідника чи його правонаступника. Спори щодо умов одержання винахідником службового винаходу (корисної моделі) винагороди та її розміру вирішуються у судовому порядку.

Автор пропозиції, що має ознаки винаходу, корисної моделі промислового зразка, може стати суб'єктом патентних прав лише за умови відповідної кваліфікації заявленої пропозиції компетентним державним органом, яким в Україні є Укрпатент (Державне підприємство «Український інститут промислової власності» Міністерства освіти і науки України) – уповноважений державний заклад для розгляду і проведення експертизи заявок.

Для цього автор пропозиції має надати їй об'єктивної форми, яка б зробила останню можливою для сприйняття іншими особами і була здатна до відтворення. Пропозиція має бути втілена в кресленні, дослідному зразку чи просто описана так, щоб її сутність була зрозуміла і доступна іншим особам і придатна для користування.

Право кваліфікації творчої пропозиції як винаходу, корисної моделі чи промислового зразка належить Укрпатенту. Лише після того, як Укрпатент визнає заявлену пропозицію винаходом, корисною моделлю чи промисловим зразком, прийме рішення про внесення її до відповідного Державного реєстру і видачу патенту автору, він офіційно визнається автором свого творіння і здобуває певні права та пільги, встановлені чинним законодавством України. Тільки після цього автор, а також інші особи можуть розголошувати сутність пропозиції шляхом публікації, усних доповідей та іншим чином.

Оформлення прав на винаходи, корисні моделі і промислові зразки потребує виконання ряду формальностей. Це, передусім, подання належним чином оформленої заявки до Установи.

Заявка на видачу патенту України на винахід і корисну модель має відповідати вимогам, що встановлені «Правилами складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель», затвердженими наказом Міністра освіти і науки України від 22 січня 2001 р. Заявка на промисловий зразок має відповідати вимогам «Правил складання та подання заявки на видачу патенту України на промисловий зразок», затверджених наказом Установи від 15 січня 1995 р.

Наступним етапом є проведення експертизи поданої заявки в тих випадках, коли вони передбачені. Останній етап – занесення до спеціального Державного реєстру об'єктів, які відповідають умовам патентоздатності. Після державної реєстрації видається правоохоронний документ – патент. Зараз в Україні встановлена єдина форма правової охорони винаходів, корисних моделей і промислових зразків – патент.

Патент – це техніко-юридичний документ, який засвідчує визнання заявленої пропозиції винаходом, корисною моделлю чи промисловим зразком, авторство на них, пріоритет і право власності на зазначені об'єкти.

Право на подання заявки на винахід, корисну модель чи промисловий зразок передусім має автор. Він може (але не зобов'язаний) подавати заявку до Установи через представника у справах інтелектуальної власності (патентного повіреного) або іншу довірену особу. Іноземні громадяни і юридичні особи, що мають постійне місце знаходження за межами України, подають заявки тільки через представників у справах інтелектуальної власності.

Право на подання заявки має роботодавець, якщо винахід, корисна модель чи промисловий зразок створено у зв'язку з виконанням службового обов'язку чи доручення роботодавця.

Право на подання заявки мають також правонаступники як авторів, так і роботодавців. Заявка складається українською мовою і має стосуватись лише одного

результату технічної творчості. Об'єднання в одній заявці двох винаходів, корисних моделей чи промислових зразків не допускається.

Заявка надсилається на адресу Українського інституту промислової власності (Укрпатент). Заява на видачу патенту подається за встановленою формою, у графі цієї форми заяви, що містить прохання видати патент України, необхідно вказати, на який із двох об'єктів промислової власності заявник просить видати патент – на "винахід" чи на «корисну модель». У разі прохання видати патент на винахід, слід зазначити, який саме патент бажає *одержати* заявник – патент із строком дії 20 років, що видається після проведення експертизи по суті, чи деклараційний патент із строком дії шість років, що видається під відповідальність заявника без проведення експертизи по суті. У заяві на видачу патенту обов'язково має бути вказано прізвище заявника (заявників). Його адресу, а також автора (авторів) заявленої пропозиції.

3.2. Порядок оформлення та подання заявки на винахід

3.2.1. Вимога єдності винаходу

Згідно з ч. 4 ст. 12 Закону заявка на винахід повинна стосуватися одного винаходу або групи винаходів, пов'язаних єдиним винахідницьким задумом (вимога єдності винаходу).

Група винаходів визнається пов'язаною єдиним винахідницьким задумом, якщо має місце технічний взаємозв'язок між цими винаходами, що виражається однією або **сукупністю** однакових чи відповідних суттєвих ознак, які визначаючи внесок у рівень техніки кожного із заявлених винаходів, які розглядаються в сукупності.

Вимога єдності винаходу визнається дотриманою, якщо:

1) заявка стосується одного винаходу, тобто одного продукту, способу чи застосування раніше відомого продукту або способу за новим призначенням;

2) заявка стосується одного винаходу, який охарактеризований з розвитком або уточненням окремих конкретних варіантів його здійснення, що не супроводжується заміною чи вилученням окремих ознак, наведених у незалежному пункті формули винаходу;

З) заявка стосується групи винаходів, які пов'язані єдиним винахідницьким задумом, а саме:

а) винаходів, один з яких призначений для одержання (виготовлення) іншого, наприклад, пристрій, речовина або штам та спосіб його одержання, виготовлення;

б) винаходів, один з яких призначений для здійснення іншого, наприклад спосіб і пристрій для здійснення способу;

в) винаходів, один з яких призначений для використання в іншому, наприклад спосіб і речовина, яка призначена для використання в способі;

г) винаходів однакового призначення, які забезпечують одержання одного і того ж технічного результату принципово одним і тим же шляхом (варіанти).

Заявка на корисну модель повинна стосуватися однієї корисної моделі.

Вимога єдності корисної моделі визнається дотриманою, якщо:

а) заявка стосується однієї корисної моделі, тобто одного пристрою;

б) заявка стосується однієї корисної моделі, яка охарактеризована з розвитком або уточненням окремих конкретних варіантів її здійснення, що не супроводжується зміною чи вилученням окремих ознак, наведених у незалежному пункті формули.

Вимога єдності не визнається дотриманою, якщо заявка стосується винаходу (корисної моделі), який охарактеризований набором ознак, що не утворюють єдину сукупність і спрямовані на досягнення різних, самостійних технічних результатів.

3.2.2. Загальні вимоги до змісту документів заявки

Заявка складається українською мовою. Якщо опис і формулу винаходу (корисної моделі) викладено іншою мовою, то для збереження дати подання їх переклад повинен надійти до Укрпатенту протягом двох місяців від дати подання заявки.

Матеріали заявки не повинні містити висловів, креслень, малюнків, фотографій та будь-яких інших матеріалів, що суперечать громадському порядку і моралі, зневажливих висловлювань стосовно винаходів (корисних моделей) та результатів

діяльності інших осіб, а також відомостей і матеріалів, які вочевидь не стосуються або не є необхідними для визнання документів заявки такими, що відповідають вимогам Правил. У формулі, описі, рефераті і пояснювальних матеріалах для опису використовують, як правило, стандартизовані терміни і скорочення, а за їх відсутності – загальноновживані в науковій і технічній літературі.

При використанні термінів і позначень, що не є загальноновживаними, необхідно пояснити їх значення при першому вживанні в тексті.

Всі умовні позначення слід розшифровувати.

У описі, формулі винаходу (корисної моделі) та рефераті необхідно зберігати єдиність термінології, тобто одні й ті самі ознаки в зазначених документах повинні називатися однаково. Вимога єдиності термінології стосується також умовних позначень і розмірності фізичних одиниць, які використовуються в матеріалах заявки.

Назва винаходу, за потреби, може містити символи латинської абетки та цифри. Використання символів інших абеток, спеціальних знаків у назві **не** допускається.

Одиниці вимірювання фізичних величин переважно вживаються в одиницях діючої Міжнародної системи одиниць.

Документи заявки, а саме: заяву про видачу патенту, опис і формулу винаходу (корисної моделі), креслення і реферат подають у трьох примірниках. Документи, які потребують подальшого перекладу, можуть бути подані мовою оригіналу в одному примірнику, а їх переклад – у трьох примірниках.

3.2.3. Склад заявки

Заявка це сукупність документів, необхідних для видачі Установою (Міністерством освіти і науки України) патенту (деклараційного патенту) на винахід чи деклараційного патенту України на корисну модель.

Заявка повинна містити:

- 1) заяву про видачу патенту (деклараційного патенту) на винахід чи деклараційного патенту України на корисну модель;
- 2) опис винаходу (корисної моделі);
- 3) формулу винаходу (корисної моделі);

4)креслення (якщо на них є посилання в описі):

5)реферат.

б)документи, що додаються до заявки (квитанцію про оплату тощо).

Всі зазначені вище матеріали готуються та подаються у трьох примірниках. Документи, які потребують подальшого перекладу, можуть бути подані мовою оригіналу в одному примірнику, а їх переклад – у трьох примірниках.

Заяву про видачу патенту (деклараційного патенту) на винахід чи деклараційного патенту України на корисну модель слід подавати українською мовою за встановленою формою. Необхідно заповнити всі розділи заяви, окрім тих, які призначені для відміток Укрпатенту. Якщо відомості не можуть бути повністю розміщені за браком місця у відповідних паперах, то їх наводять на додатковому аркуші за тією самою формою. В заяві необхідно вказати повне ім'я або найменування (для юридичної особи) заявника та його адресу, а також навести дані про винахідника.

У разі прохання видати патент на винахід слід зазначити, який саме патент бажає одержати заявник – патент із строком дії 20 років, що видається після проведення експертизи по суті, чи патент із строком дії шість років (деклараційний патент), що видається під відповідальність заявника за результатами формальної експертизи без проведення експертизи по суті.

Заява підписується заявником і обов'язково проставляється дата підпису.

Якщо заявник – юридична особа, то заява підписується особою, що має на це повноваження. Підпис складається з повною найменування посади особи, яка підписує заяву, особистого підпису, ініціалів, прізвища і скріплюється печаткою.

Якщо заявник доручив ведення справ по заявці патентному повіреному або іншій довірений особі, останній може ставити свій підпис замість заявника, а до заяви необхідне, додати видану заявником довіреність.

3.2.4. Опис винаходу (корисної моделі) та вимоги до нього

Опис винаходу повинен розкривати суть винаходу (корисної моделі) настільки ясно і повно, щоб його міг здійснити фахівець у даній галузі.

Опис винаходу необхідно викладати у зазначеному Правилами порядку.

Опис починається із зазначеного індексу рубрики діючої Міжнародної патентної класифікації (МПК), до якої належить винахід (корисна модель) та назви винаходу.

Опис містить такі розділи:

1) *галузь техніки, до якої належить винахід (корисна модель);*

2) *рівень техніки, тобто характеристику аналогів та прототипів, а також критику прототипу;*

3) *суть винаходу (корисної моделі);*

4) *перелік фігур креслення, якщо на них є посилання в описі;*

5) *відомості, які підтверджують можливість здійснення винаходу (корисної моделі).*

Назва винаходу (корисної моделі) повинна відповідати суті винаходу (корисної моделі) і характеризувати його (її) призначення.

Назву винаходу (корисної моделі) слід викладати в однині. Винятки складають;

1) *назви, які не вживаються в однині;*

2) *назви винаходів, що є хімічними сполуками, охопленими загальною структурною формулою.*

Назва групи винаходів, що стосуються об'єктів, один з яких призначений для одержання, здійснення або використання іншого, повинна містити повну назву одного винаходу і скорочену – іншого.

Назва групи винаходів, що стосуються об'єктів, один з яких призначений для використання в іншому, повинна містити повні назви винаходів, які входять до групи.

У розділі «галузь техніки, до якої належить винахід (корисна модель)» зазначають *галузь техніки, до якої належить винахід (корисна модель), а також, за потреби, галузь застосування винаходу (корисної моделі).*

У розділі «рівень техніки» наводять дані про відомі заявнику аналоги винаходу (корисної моделі) з виділенням серед них аналога, найбільш близького за сукупністю ознак до винаходу (корисної моделі), тобто прототип.

Аналог винаходу (корисної моделі) - це засіб того самого призначення, який відомий з джерел, що стали загальнодоступними до дати подання заявки в Укрпатент, або до дати пріоритету, і характеризуються сукупністю ознак, подібних до сукупності суттєвих ознак винаходу (корисної моделі).

Якщо аналогів декілька, то останнім описують найближчий аналог (прототип).

При описі кожною з аналогів наводять:

• бібліографічні дані джерела інформації, де він розкритий: його ознаки, із зазначенням тих з них, що збігаються з суттєвими ознаками винаходу, що заявляється:

• причини, що перешкоджають одержанню очікуваного технічного результату.

Для виявлення та обґрунтування причин, що перешкоджають при використанні найближчого аналога (прототипу) одержанню очікуваного технічного результату, необхідно:

• проаналізували технічні властивості прототипу, обумовлені сукупністю притаманних йому ознак;

• проаналізувати характер виявлення цих властивостей при використанні прототипу;

• показати їх недостатність для досягнення потрібного технічного результату.

Суть винаходу (корисної моделі) визначається сукупністю суттєвих ознак, достатніх для досягнення технічного результату, який забезпечує винахід (корисна модель).

Ознаки належать до суттєвих, якщо вони впливають на технічний результат, якого можна досягти, тобто перебувають у причинно-наслідковому зв'язку із зазначеним результатом.

У розділі «Суть винаходу» детально розкривають технічну задачу, на вирішення якої спрямовано винахід (корисну модель), що заявляється, і вказують технічний результат, якого можна досягти при здійсненні винаходу (корисної моделі).

Технічна задача, як правило, полягає у створенні об'єкта, характеристики якого відповідають заданим вимогам. Цим об'єктом може бути пристрій, спосіб тощо.

Розкриття задачі містить зазначення:

- об'єкта, який підлягає вдосконаленню;
- у загальному вигляді характеру вдосконалень, що вносяться до об'єкта;
- технічного результату, якого можна досягти при здійсненні винаходу (корисної моделі).

У цьому ж розділі зазначають усі суттєві ознаки, що характеризують винахід (корисну модель), з виділенням ознак, відмінних від прототипу, та з поділом останніх на ознаки, достатні у всіх випадках, на які поширюється обсяг правової охорони, і ознаки, що характеризують винахід (корисну модель) лише в окремих випадках, а саме в конкретних формах виконання чи в особливих умовах його використання.

Під технічним результатом, якого можна досягти при здійсненні винаходу (корисної моделі), розуміють виявлення нових властивостей або покращення характеристик відомих властивостей об'єкта винаходу (корисної моделі), що можуть бути одержані при здійсненні винаходу (корисної моделі).

Перелік фігур креслення.

У цьому розділі опису, крім переліку фігур, наводять стислі пояснення того, що зображено на кожній з них.

Якщо суть винаходу пояснюють інші ілюстративні матеріали (наприклад фотографії), то слід дати стисле пояснення їх змісту.

Таблиці нумерують окремо.

Відомості, які підтверджують можливість здійснення винаходу.

У цьому розділі розкривають можливість одержання зазначеного із розділу «Суть винаходу (корисної моделі)» технічного результату при здійсненні винаходу (корисної моделі).

Можливість здійснення винаходу підтверджують або описом засобу для реалізації суттєвих ознак винаходу безпосередньо в матеріалах заявки, або посиланням на відомість такого засобу чи методів його одержання.

Відомості, які підтверджують можливість здійснення винаходу, що стосується пристрою, повинні містити опис пристрою в статичному стані. Після опису пристрою в статичному стані описують дію пристрою або спосіб його використання.

Відомості, які підтверджують можливість реалізації винаходу, що стосуються речовини, повинні містити докази можливості використання її за певним призначенням.

Для винаходу, що стосується нової індивідуальної сполуки з визначеною структурою, наводять визначену відомими методами структурну формулу, фізико-хімічні константи і описують спосіб, яким вона вперше була одержана.

Опис винаходу (корисної моделі) підписується заявником у тому самому порядку, що й заява про видачу патенту (деклараційного патенту).

3.2.5. Формула винаходу (корисної моделі) і вимоги до неї

Формула винаходу (корисної моделі) - це стисла словесна характеристика технічної суті винаходу, що містить сукупність його суттєвих ознак, які достатні для досягнення зазначеного заявником технічного результату.

Формула винаходу (корисної моделі) **призначена** для визначення обсягу правової охорони, яка надається патентом (деклараційним патентом).

Формула винаходу (корисної моделі) повинна стисло і ясно відображати суть винаходу (корисної моделі).

Лише формула набуває: правового значення і визначає обсяг правової охорони винаходу, оскільки за нею встановлюється факт використання винаходу.

Формула винаходу (корисної моделі) повинна:

- базуватися на описі і характеризувати винахід (корисну модель) тими самими поняттями, які використовувалися при опису винаходу (корисної моделі);
- стисло і чітко виражати технічну суть винаходу, а саме відображати об'єкт винаходу сукупністю його суттєвих ознак;
- визначати обсяг винаходу, а саме межі прав власника **патенту** встановлені нормативними актами:

- служити засобом відрізнений об'єкта винаходу від інших об'єктів.

Ознаки винаходу (корисної моделі) у формулі винаходу (корисної моделі) викладають таким чином, щоб забезпечити можливість їх ідентифікації, тобто однозначного розуміння їх змісту фахівцем на основі відомого рівня техніки.

Структура формули винаходу (корисної моделі).

За своєю структурою формула винаходу (корисної моделі) може бути одно-ланковою чи багатоланковою і включати відповідно один або декілька пунктів.

Одно-ланкову формулу застосовують для характеристики одного винаходу (корисної моделі) сукупністю суттєвих ознак, які не мають розвитку чи уточнення стосовно окремих випадків його виконання або використання.

Багатоланкову формулу застосовують для характеристики одного винаходу (корисної моделі) з розвитком і (або) уточненням сукупності його (її) суттєвих ознак стосовно деяких випадків виконання і використання винаходу (корисної моделі) або для характеристики групи винаходів.

Багатоланкова формула, що характеризує один винахід (корисну модель), має один незалежний пункт і наступний за ним залежний пункт.

Багатоланкова формула, що характеризує групу винаходів, має декілька незалежних пунктів, кожний з яких характеризує один з винаходів групи.

Загальні положення та особливості складання формули винаходу наведені у «Правилах складання та подання заявки на винахід та заявки на корисну модель» від 22 січня 2001 р.

Підкреслимо, що формула винаходу підписується заявником у тому ж порядку, що й заява про видачу патенту.

3.2.6. Вимоги до ілюстративних матеріалів

Графічні зображення (власне креслення, схеми, діаграми тощо) оформлюють на окремому аркуші (окремих аркушах). У правому верхньому куті кожною аркуша зазначають назву винаходу (корисної моделі), а у правому нижньому куті – прізвище (прізвища) та ініціали винахідника (винахідників).

Для пояснення суті винаходу (корисної моделі) як додаток до інших графічних матеріалів можуть бути подані фотографії. У виняткових випадках фотографії можуть бути подані як основний вид ілюстративних матеріалів, наприклад для ілюстрації етапів виконання хірургічних операцій.

Формат фотографій повинен бути таким, щоб не виходив за розміри полів аркушів документів заявки. Фотографії малого формату слід наклеювати на аркуші встановленого формату з дотриманням вимог до якості аркуша.

3.2.7. Реферат та вимоги до нього

Реферат - це скорочений виклад змісту опису винаходу (корисної моделі), який включає назву винаходу (корисної моделі і характеристику галузі техніки, якої стосується винахід (корисна модель), і галузь його (її) застосування. характеристику суті винаходу (корисної моделі) із зазначенням технічного результату, якого мають досягти.

Суть винаходу (корисної моделі) в рефераті характеризують шляхом вільного викладу формули, переважно такого, при якому зберігаються всі суттєві ознаки кожного незалежного пункту.

Реферат складається лише з інформаційною метою. Він не може братися до уваги з іншою метою, зокрема для тлумачення формули винаходу (корисної моделі) і визначення рівня техніки.

Реферат складають таким чином, щоб він міг служити ефективним засобом пошуку у відповідній галузі техніки.

Інформацію для реферату треба брати з формули та відповідних розділів опису винаходу. Не слід складати реферат лише на основі формули винаходу, без звертання до тексту опису. Реферат не може повністю повторювати пункти формули винаходу.

Реферат повинен подаватися у категоризованій формі і містити такі підрозділи:

- об'єкт винаходу;
- галузь застосування;
- суть винаходу;

- альтернативні рішення (якщо вони є);
- технічний результат.

Рекомендований обсяг тексту реферату становить до 1000 знаків.

Текст реферату слід викладати окремими короткими реченнями і уникати складних у стилістичному плані зворотів.

Вимоги до складання реферату викладені у Правилах складання та подання заявки на винахід та заявки на корисну модель.

3.3. Документи, що додаються до заявки

До заявки додають документ, що підтверджує сплату збору за подання заявки у встановленому розмірі, та документ, що підтверджує право заявника на звільнення чи часткове звільнення від сплати зазначеного збору, якщо таке право у заявника є.

Документом про сплату збору є копія платіжного доручення на перерахування збору з відміткою установи банку або квитанція установленої форми.

Ці документи подають разом з заявкою або протягом двох місяців від дати подання заявки. В останньому випадку діловодство по заявці не проводять до надходження зазначених документів.

Категорії громадян України, яким надаються пільги щодо сплати зборів, вказані у «Положенні про порядок сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності», яке затверджено постановою Кабміну України від 16 червня 2003 р.

Якщо потрібна допомога для того, щоб скласти заявку і виконати всі дії, пов'язані з одержанням патенту України, слід звернутися до патентного повіреного або до будь-якої особи, що має достатній кваліфікаційний рівень для надання такої допомоги.

3.4. Порядок одержання патенту на промисловий зразок

Особа, яка бажає одержати патент і має на це право, подає до Установи заявку.

За дорученням заявника заявку може бути подано через представника у справах інтелектуальної власності або іншу довірену особу.

Заявка повинна стосуватися одного промислового зразка і може містити його варіанти (вимога єдності).

Заявка складається українською мовою і повинна містити:

- заяву про видачу патенту;
- комплект фотографій з зображенням виробу (його макета, малюнка), що дають повне уявлення про зовнішній вигляд виробу;
- опис промислового зразка;
- креслення, схему, карту (якщо необхідно).

У заяві про видачу патенту необхідно вказати заявника (заявників) і його адресу, а також автора (авторів).

Автор має право вимагати, щоб його не згадували як такого в будь-якій публікації Установи, зокрема у відомостях про заявку чи патент.

Заявка повинна розкривати суть промислового зразка досить ясно і повно, щоб його зміг здійснити фахівець у зазначеній галузі.

За подання заявки сплачується збір. Документ про сплату збору повинен надійти до Відомства разом з заявкою або протягом двох місяців від дати подання заявки.

3.5. Подання заявки. Пріоритет винаходу

Заявку на видачу патенту (деклараційного патенту) України на винахід чи деклараційного патенту України на корисну модель відповідно до закону подає до Установи особа, яка бажає одержати патент і має на це право. Заявку безпосередньо подають або надсилають на адресу Укрпатенту.

Відповідно до закону датою подання заявки є дата одержання Установою матеріалів, що містять принаймні:

- заяву у довільній формі про видачу патенту (деклараційного патенту), викладену українською мовою;
- відомості про заявника та його адрес), викладені українською мовою;

- матеріал, що справляє враження опису винаходу (корисної моделі), і частину матеріалу, яку можна прийняти за формулу винаходу (корисної моделі), викладені українською або іншою мовою. Якщо опис і формулу винаходу (корисної моделі) викладено іншою мовою, то для збереження дати подання заявки їх переклад українською мовою повинен надійти до Установи протягом двох місяців від дати подання заявки.

За дорученням заявника заявку може бути подано через представника або іншу довірену особу. Іноземні особи та особи без громадянства, які проживають чи мають постійне місцезнаходження поза межами України, у відносинах з Установою реалізують свої права через представника, якщо інше не передбачено міжнародними угодами.

Якщо до складу заявників входить фізична особа, яка проживає в Україні, чи юридична особа, яка має постійне місцезнаходження на території України, то заявку може бути подано без залучення представника за умови зазначення адреси для листування в Україні.

Якщо заявку подають через представника або іншу довірену особу, то до заявки слід додати видану заявником довіреність, що засвідчує його (її) повноваження, або її копію, повне ім'я особи, якій вона видана;

- обсяг повноважень, які надаються особі, на ім'я якої видано довіреність;
- дата її вчинення, без якої довіреність вважається недійсною. Довіреність підписується особою, яка її видала. Якщо довіреність видається юридичною особою України, то підпис особи, що має на це повноваження, засвідчується печаткою.

Строк дії довіреності не може перевищувати трьох років. Якщо в довіреності зазначено більший строк, то довіреність дійсна три роки від дати її вчинення. Якщо строк дії довіреності не зазначений, то вона вважається дійсною протягом одного року від дати її вчинення.

Форма і строк дії довіреності, виданої поза межами України, визначаються за законом країни, де була видана довіреність.

Дата подання заявки встановлюється за датою одержання Установою матеріалів заявки, що викладаються українською мовою та мають містити:

- клопотання про видачу патенту на винахід (корисну модель), написане у довільній формі;
- відомості про заявника та його адресу;
- опис винаходу (корисної моделі).

Якщо опис викладено іноземною мовою, то для збереження дати подання заявки його переклад на українську мову повинен надійти до Установи протягом двох місяців від дати подання заявки.

Після встановлення дати подання заявки заявнику надсилається повідомлення, в якому вказується дата подання заявки та її реєстраційний номер. У подальшому під час листування з Установою заявник повинен посилатись на реєстраційний номер заявки.

Пріоритет – це першість у поданні заявки, і він, як правило, встановлюється за датою подання до Установи правильно оформленої заявки.

Якщо заявка на видачу патенту на такий же винахід (корисну модель) була подана спочатку до патентного відомства однієї з держав – учасниць Паризької конвенції з охорони промислової власності, заявник має право скористатися правом конвенційного пріоритету. Це означає, що протягом 12 місяців від дати подання заявки заявник може подати заявку в Україні, зазначивши у заяві, що має намір скористатись правом конвенційного пріоритету, вказавши дату подання та реєстраційний номер попередньої заявки, державу, в якій вона була подана.

Попередня заявка - це заявка, яка була подана до Установи чи до патентного відомства будь-якої держави – учасниці Паризької конвенції з охорони промислової власності, за якою заявляється пріоритет.

Якщо винахід створено роздільною творчою працею декількох винахідників незалежно один від одного, право на одержання патенту має той заявник, заявка якого подана до Установи з більш ранньою датою пріоритету.

Контрольні запитання:

- 1.Що входить в склад заявки на винахід?
- 2.Які існують вимоги до опису на винаходи?

3. Які існують вимоги до формули винаходу?
4. Які існують вимоги до ілюстративних матеріалів?
5. Які існують вимоги до реферату?
6. Що таке пріоритет заявки?

Література:

1. Дергачова В.В., Пермінова С.О. Інтелектуальна власність: навчальний посібник / В. В. Дергачова, С. О. Пермінова; за ред. О. А. Гавриша К.: НТУУ «КПІ», 2015. 416 с.

2. Наукова діяльність, Патентознавство. Інтелектуальна власність : підручник /Укладачі: Г.О. Оборський, І.М. Чістякова, Д.Д. Татакі, О.С. Білоусов, І.К.Кривдіна, В.П.Кубко, С.Х. Яворський. К : Каравела, 2016. 232 с.

3. Ходаківський Є. І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти [текст] Підручник: 3-тє вид., перероб. та доп. / Є. І. Ходаківський, В. П. Якобчук, І. Л.Литвинчук. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 504 с.